

Список використаних джерел

1. Підгородецький В. О., Лугіна Н. А., Лугін С. В. Адміністративно-правові механізми захисту прав дитини в умовах воєнного стану: проблеми реалізації та способи вдосконалення. *Ірпінський юридичний часопис*. 2025. № 3 (20). С. 61–68 URL: <https://ojs.dpu.edu.ua/index.php/irplegchr/article/view/378>
2. Зеленський Є. С. Роль Національної поліції у забезпеченні прав дитини під час дії правового режиму воєнного стану в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 2. С. 452–456. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/303566>
3. Конвенція ООН про права дитини 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
4. Конституція України: від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

Ситнікова Дар'я Денисівна,

здобувач вищої освіти
навчально-наукового експертно-
криміналістичного інституту
Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
завідувач кафедри теорії, історії
та філософії права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент
Кривицький Юрій Віталійович

ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

У сучасних умовах трансформації українського суспільства, євроінтеграційних процесів та функціонування держави в умовах воєнного стану особливого значення набуває осмислення правової системи України як цілісного й багаторівневого правового феномену. Правова система відображає не лише стан нормативного регулювання, а й рівень розвитку правової культури, ефективність діяльності державних інституцій, особливості правореалізації та

правозастосування [4, с. 432–434]. У вітчизняній юридичній науці правову систему традиційно розглядають як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих правових явищ, за допомогою яких здійснюється нормативний вплив на суспільні відносини. Вона охоплює право, законодавство, юридичну практику, правосвідомість, правову культуру, механізми правового регулювання та діяльність суб'єктів правореалізації [5, с. 78–79]. Саме комплексний характер правової системи дозволяє оцінювати ефективність функціонування держави та рівень забезпечення прав і свобод людини.

Правова система України історично сформувалася в межах романо-германської правової сім'ї, для якої характерними є домінування нормативно-правового акта як основного джерела права, системність законодавства та чітка галузева структура права [4, с. 437–440]. Водночас сучасний етап розвитку української правової системи характеризується активним реформуванням законодавства, адаптацією його до права Європейського Союзу та поступовим утвердженням принципу верховенства права як фундаментальної засади функціонування держави.

Структура правової системи України є складною та включає декілька взаємопов'язаних елементів. Одним із ключових елементів виступає система права та система законодавства. Конституція України закріплює основоположні принципи організації державної влади, визначає права і свободи людини та громадянина, а також встановлює засади функціонування всієї правової системи держави [1]. Важливу роль у сучасних умовах відіграють публічно-правові галузі, насамперед конституційне, адміністративне та кримінальне право, що безпосередньо пов'язані із забезпеченням національної безпеки та правопорядку.

Не менш важливим елементом правової системи є юридичні установи та суб'єкти правозастосування. Особливе місце серед них займають правоохоронні органи, діяльність яких спрямована на забезпечення законності, охорону прав і свобод людини, протидію правопорушенням та підтримання публічної безпеки [2]. У цьому контексті Національна поліція України виступає одним із ключових суб'єктів реалізації права та забезпечення стабільності правопорядку в державі.

Важливим структурним компонентом правової системи є також правосвідомість і правова культура суспільства. Саме вони визначають рівень сприйняття права громадянами, ступінь поваги до закону та готовність діяти відповідно до правових приписів. Однією з актуальних проблем сучасного розвитку України

залишається подолання правового нігілізму, який негативно впливає на ефективність правового регулювання та рівень довіри до державних інституцій [4, с. 328–336].

Особливого значення в умовах сучасних викликів набуває механізм правового регулювання як складний процес впливу права на суспільні відносини. Механізм правового регулювання функціонує через систему юридичних засобів, за допомогою яких забезпечується впорядкування суспільних відносин та досягнення цілей правового впливу [5, с. 79–80]. У свою чергу ефективність механізму правового регулювання безпосередньо залежить від узгодженості всіх елементів правової системи та рівня їх практичної реалізації. Сучасний розвиток правової системи України відбувається під впливом масштабних трансформаційних процесів. Воєнний стан, цифровізація державного управління, судова та правоохоронна реформи, євроінтеграційний курс держави зумовлюють необхідність постійного оновлення законодавства та вдосконалення механізмів правореалізації. При цьому важливим напрямом розвитку правової системи України залишається забезпечення стабільності законодавства, подолання нормативних колізій і підвищення ефективності юридичної практики.

Важливим новітнім вектором розвитку правової системи України є також активне впровадження цифрових технологій у сферу правореалізації та правозастосування. Використання електронного судочинства, цифрових державних сервісів, автоматизованих баз даних і засобів електронної взаємодії між органами державної влади поступово змінює традиційні підходи до функціонування правової системи. Цифровізація сприяє підвищенню доступності правосуддя, оперативності юридичних процедур та прозорості діяльності державних інституцій. Водночас вона породжує нові виклики, пов'язані із захистом персональних даних, кібербезпекою та необхідністю належного правового регулювання використання штучного інтелекту й цифрових технологій у сфері публічного управління та правоохоронної діяльності.

Отже, правова система України є складним, динамічним і багаторівневим явищем, що поєднує нормативні, інституційні та ідеологічні компоненти. Її подальший розвиток пов'язаний із забезпеченням реального верховенства права, утвердженням високих стандартів прав людини, удосконаленням діяльності правоохоронних органів та формуванням належного рівня правової культури суспільства.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
3. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
4. Теорія держави та права : навч. посіб. / В. П. Власенко та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева. Київ : 7БЦ, 2022. 472 с.
5. Кривицький Ю. Механізм правового регулювання та правова система: співвідношення правових категорій. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 8. С. 78–81. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/7752>
6. Скаун О. Ф. Теорія права і держави : підруч. 4-те вид. Київ : Алерта, 2016. 528 с.
7. Загальна теорія права : підруч. / М. І. Козюбра, С. П. Погребняк, О. В. Цельєв, Ю. І. Матвєєва / За заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2015. 392 с.

Скрипльов Владислав Володимирович,
здобувач вищої освіти інституту заочного
та дистанційного навчання Національної
академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
доцент кафедри теорії, історії та філософії
права Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, доцент
Лапка Оксана Ярославівна

СПОРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕСТРУКТИВНОЇ «М'ЯКОЇ СИЛИ» В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ЛЕГІТИМІЗАЦІЇ ОКУПАЦІЇ

Концепція «м'якої сили» (soft power), розроблена Дж. Наєм, традиційно охоплює культуру, дипломатію та ідеологічне притягнення як засоби досягнення зовнішньополітичних цілей без застосування примусу [1, с. 22]. Проте в умовах гібридної війни, яку російська федерація веде проти України з 2014 року, а з лютого 2022 року – у повномасштабному форматі, «м'яка сила» набула